

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 6
oparte na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Geografia bez tajemnic* autorstwa Arkadiusza Głowacza

Podręcznik: Geografia bez tajemnic - podręcznik do geografii dla klasy szóstej szkoły podstawowej

Arkadiusz Głowacz, Anna Romańska, Wyd. WSiP

Numer dopuszczenia: 1177/2/2025

Lp	Temat	Wymagania na poszczególne oceny				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		uczeń				
1.	Wymagania przedmiotowe i kryteria oceniania z geografii w klasie 6. Kierunki świata.					
2.	Długość geograficzna	- stwierdza, że długość geograficzna na mapach i globusach jest wskazywana za pomocą południków; - odczytuje długość geograficzną punktu położonego na zaznaczonym na mapie południku.	- określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie obejmującej południk zerowy; - na podstawie wartości długości geograficznej określa wzajemne relacje przestrzenne pomiędzy miejscami.	- podaje zakres możliwych wartości, jakie przyjmuje długość geograficzna; • określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie nie obejmującej południka zerowego.	- na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach; - wyjaśnia czym jest długość geograficzna.	- odczytuje z najwyższą możliwą dokładnością długość geograficzną dowolnych punktów na mapie i globusie.
3.	Szerokość geograficzna	- stwierdza, że szerokość geograficzna na mapach i globusach jest wskazywana za pomocą równoleżników; - odczytuje szerokość geograficzną punktu położonego na zaznaczonym na mapie równoleżniku.	- określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie obejmującej równik; - na podstawie wartości szerokości geograficznej określa wzajemne relacje przestrzenne pomiędzy miejscami.	- podaje zakres możliwych wartości jakie przyjmuje szerokość geograficzna; - określa półkulę, na której leży dany punkt na mapie nie obejmującej równika.	- na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje położenie punktów i obszarów na mapach w różnych skalach; - wyjaśnia czym jest szerokość geograficzna.	- odczytuje z najwyższą możliwą dokładnością szerokość geograficzną dowolnych punktów na mapie i globusie.

4,5	Określanie położenia geograficznego w praktyce	-odnajduje punkty leżące na zaznaczonych liniach siatki kartograficznej na podstawie podanych współrzędnych geograficznych; -odczytuje współrzędne geograficzne punktów leżących na zaznaczonych liniach siatki kartograficznej.	-dobiera i odczytuje właściwe współrzędne potrzebne do odczytania szerokości i długości geograficznej na mapie i globusie.	-wyjaśnia ogólną zasadę działania GPS (Global Positioning System); -wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów (za pomocą mapy lub GPS).	-odczytuje współrzędne geograficzne punktów na mapie topograficznej z dokładnością do minut; -porównuje położenie geograficzne punktów na podstawie ich współrzędnych geograficznych.	-wyjaśnia czym jest rozciągłość południkowa i równoleżnikowa; -oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową.
6	Sprawdzian - współrzędne geograficzne					
7,8	Ziemia we Wszechświecie	-wymienia nazwy większości planet Układu Słonecznego; -wyjaśnia różnicę pomiędzy gwiazdą i planetami.	-podaje nazwę galaktyki, w której leży Układ Słoneczny; -wymienia w kolejności nazwy planet Układu Słonecznego.	-wyjaśnia czym jest i z czego składa się Układ Słoneczny; -przytacza jedną z teorii dotyczących powstania Wszechświata (teorię Wielkiego Wybuchu).	-porównuje Ziemię z innymi planetami; -charakteryzuje wybrane rodzaje obiektów występujących w Wszechświecie (np. galaktyki, grupy galaktyk, układy planetarne).	-charakteryzuje poszczególne planety Układu Słonecznego; -na podstawie materiałów opisuje zmiany w oświetleniu Księżyca w jego różnych fazach.
9	Ruch obrotowy Ziemi	-opisuje własnymi słowami charakter ruchu obrotowego Ziemi (np. jako ruch wokół własnej osi); -wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obrotowym a występowaniem dnia i nocy.	-wyjaśnia czym jest południe słoneczne (górowanie Słońca); -wyjaśnia czym są wschód i zachód Słońca; -podaje czas pełnego obrotu Ziemi (doba, 24 godziny).	-porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia; -określa i demonstruje na globusie kierunek ruchu Ziemi w ruchu obrotowym.	-wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a widomą wędrówką i górowaniem Słońca oraz istnieniem dnia i nocy; -wyjaśnia związek pomiędzy wysokością Słońca a długością cieni rzucanych przez przedmioty oświetlonych przez Słońce.	-demonstruje przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusa) ruch obrotowy Ziemi, określa jego kierunek, czas trwania, miejsca wschodu i zachodu Słońca oraz południa słonecznego.
10	Czas na Ziemi	-wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obrotowym a rachubą czasu na Ziemi; -na podstawie mapy porównuje czas strefowy w różnych częściach świata; -wyjaśnia czym jest czas urzędowy.	-wyjaśnia różnicę pomiędzy czasem słonecznym miejscowy a czasem strefowym oraz czasem urzędowym; -podaje liczbę stref czasowych na Ziemi; -stwierdza, że miejsca położone na tym samym południku mają ten sam czas słoneczny miejscowy.	-na podstawie mapy opisuje położenie i przebieg linii zmiany daty; -podaje przyczynę ustanowienia czasu urzędowego przez poszczególne kraje lub obszary administracyjne.	-określa położenie strefy czasowej czasu uniwersalnego (UTC); -wyjaśnia przyczyny wyznaczenia linii zmiany daty wzdłuż południka 180°; -wyjaśnia przyczyny naprzemiennego przechodzenia krajów z czasu zimowego na letni.	-wyjaśnia związek między ruchem obrotowym a, występowaniem stref czasowych; -określa w jaki sposób zmienia się data przy przekraczaniu linii zmiany daty z W na E i z E na W; -określa i wyjaśnia różnice w słonecznym czasie miejscowym punktów położonych na różnych długościach geograficznych.
11, 12	Ruch obiegowy Ziemi	-opisuje własnymi słowami charakter ruchu obiegowego Ziemi (ruch wokół Słońca); -wyjaśnia związek pomiędzy	-na podstawie ilustracji opisuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku; -określa zmiany w wysokości	-stosuje pojęcia równonocy wiosennej i jesiennej oraz przesilenia zimowego i letniego; -określa zmiany miejsc wschodu i	-porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku; -wyjaśnia występowanie dni i nocy	-demonstruje przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusów) ruch obiegowy Ziemi; -określa konsekwencje ruchu

		ruchem obiegowym a występowaniem pór roku na Ziemi; -określa czas trwania pełnego obiegu Ziemi dookoła Słońca.	górowania Słońca w różnych porach roku.	zachodu Słońca w umiarkowanych szerokościach geograficznych w różnych porach roku.	polarnych; -określa kąt, pod którym oś Ziemi jest nachylona do płaszczyzny jej orbity.	obiegowego Ziemi.
13	Strefy oświetlenia Ziemi	-na podstawie ilustracji opisuje zróżnicowanie ilości energii docierającej do powierzchni Ziemi w zależności od szerokości geograficznej; -nazywa strefy oświetlenia występujące na Ziemi.	-wyjaśnia przyczynę występowania stref oświetlenia na Ziemi; -określa zasięgi stref oświetlenia Ziemi.	-wyjaśnia związek pomiędzy występowaniem stref oświetlenia Ziemi a występowaniem stref klimatycznych.	-podaje cechy poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; -wykazuje związek między maksymalną wysokością górowania Słońca i ilością energii docierającej do powierzchni Ziemi.	-wykazuje związek pomiędzy kątem nachylenia osi ziemskiej a położeniem zwrotników i kół podbiegunowych na Ziemi; -wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.
	Kartkówka					
14, 15	Europa – położenie geograficzne i zróżnicowanie środowiska przyrodniczego	-na podstawie mapy określa półkulę, na których leży Europa; -na podstawie danych porównuje powierzchnię Europy do powierzchni innych kontynentów.	-na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Europy; -za pomocą mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Europy.	-wyjaśnia na czym polega duży stopień rozwinięcia linii brzegowej Europy; -podaje przykłady różnic w warunkach przyrodniczych panujących w różnych częściach Europy.	-wyjaśnia na czym polega trudność w jednoznacznym wyznaczeniu granic pomiędzy Europą i Azją; -wskazuje na mapie wybrane krainy geograficzne, wyspy i półwyspy Europy.	-na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje położenie i ukształtowanie powierzchni Europy; -na podstawie własnej wiedzy opisuje przebieg granic oraz linii brzegowej Europy.
16	Zróżnicowanie klimatyczne Europy	-podaje przykłady czynników klimatotwórczych; -za pomocą mapy opisuje zasięgi poszczególnych stref klimatycznych i typów klimatów w Europie.	-określa wpływ szerokości geograficznej i wysokości nad poziomem morza na zróżnicowanie klimatyczne Europy; -na podstawie klimatogramów dokonuje charakterystyki warunków klimatycznych w wybranych miejscach w Europie.	-określa wpływ rozkładu lądów i mórz oraz prądów morskich na zróżnicowanie klimatyczne Europy; -na podstawie klimatogramów porównuje warunki klimatyczne w wybranych miejscach w Europie.	-przedstawia cechy charakterystyczne klimatów: śródziemnomorskiego, umiarkowanego ciepłego i chłodnego i subpolarnego; -z pomocą mapy udowadnia wpływ wybranych czynników klimatotwórczych na warunki klimatyczne w różnych częściach Europy.	-na podstawie własnej wiedzy przedstawia zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują; -wyjaśnia występowanie zjawiska miejskiej wyspy ciepła w miastach Europy.
17	Islandia – wyspa ognia	podaje przykłady zjawisk występujących na granicy płyt litosfery na Islandii; -opisuje wybrane efekty erupcji wulkanicznych i trzęsień ziemi.	-wyjaśnia czym jest litosfera; -na podstawie mapy opisuje położenie Islandii w odniesieniu do granic płyt litosfery.	-wyjaśnia przyczyny występowania wulkanów i trzęsień ziemi na rozbieżnej granicy płyt litosfery na przykładzie Islandii; -opisuje korzyści wynikające z położenia na granicy płyt litosfery, np. duże zasoby energii geotermalnej.	-wyjaśnia czym jest gejzer i opisuje przebieg erupcji gejzeru; -wykazuje związek pomiędzy położeniem wulkanów pod lodowcami a występowaniem powodzi spowodowanych nagłym stopieniem lodu.	-na przykładzie Islandii określa związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi; -opisuje zjawiska występujące na rozbieżnej granicy płyt litosfery.

18	Warunki naturalne a produkcja energii w Europie	-podaje przykłady źródeł energii wykorzystywanych w Europie; -na podstawie mapy określa dominujące źródła energii w poszczególnych krajach europejskich.	-na wybranym przykładzie europejskiego kraju wykazuje związek pomiędzy warunkami naturalnymi a wykorzystywanymi źródłami energii; -na podstawie danych i wykresów porównuje strukturę źródeł energii w różnych krajach.	-wyjaśnia przyczyny transformacji energetycznej w Europie; -na przykładach wyjaśnia różnicę pomiędzy odnawialnymi i nieodnawialnymi źródłami energii.	-opisuje strukturę źródeł energii pierwotnej w Europie; -określa stopień samowystarczalności Europy pod względem zaopatrzenia w ropę naftową i pierwiastki promieniotwórcze.	-wykazuje związek między cechami środowiska przyrodniczego wybranych krajów Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii; -prezentuje informacje o skutkach wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego.
19	Rozwój turystyki w krajach śródziemnomorskich	-wymienia wybrane walory turystyczne regionu Morza Śródziemnego; -na podstawie ilustracji opisuje krajobraz śródziemnomorskiego wybrzeża; -podaje przykłady potraw i produktów pochodzących z regionu Morza Śródziemnego.	-charakteryzuje klimat śródziemnomorski; -opisuje wybrane przyrodnicze walory turystyczne występujące w regionie Morza Śródziemnego.	-podaje przykłady zabytków stanowiących atrakcje turystyczne regionu Morza Śródziemnego; -na podstawie danych opisuje zmiany w ruchu turystycznym w wybranych krajach śródziemnomorskich.	-opisuje wybrane walory kulturowe regionu Morza Śródziemnego; -ocenia wpływ turystyki na gospodarkę krajów śródziemnomorskich i życie mieszkańców w popularnych miejscowościach turystycznych.	-wykazuje związki między warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej a rozwojem turystyki w Europie Południowej; -ocenia wpływ obecności infrastruktury turystycznej na rozwój turystyki w regionie Morza Śródziemnego.
20	Kartkówka/ sprawdzian - środowisko Europy					
21	Unia Europejska i podział polityczny Europy	-wskazuje na mapie kilkanaście państw Europy; -podaje przykłady wpływu Unii Europejskiej na gospodarkę i życie ludzi.	-wyjaśnia czym jest Unia Europejska; -wyjaśnia czym są fundusze unijne; -podaje przykłady wykorzystania funduszy unijnych w Polsce.	-wskazuje na mapie większość państw Europy; -opisuje sposoby wspierania przez Unię Europejską regionów o niższym poziomie rozwoju gospodarczego; -ocenia działanie strefy Schengen.	-opisuje najważniejsze zmiany na mapie politycznej Europy po II wojnie światowej; -szczegółowo wyjaśnia wpływ Unii Europejskiej na procesy gospodarcze i społeczne; -dyskutuje na temat przyszłych wyzwań stających przed Unią Europejską i jej członkami.	-wskazuje na mapie wszystkie państwa Europy; -opisuje okoliczności powstania wspólnot, które dały początek Unii Europejskiej; -przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach gospodarczych Europy.
22	Sprawdzian -mapa polityczna Europy					
23	Rozmieszczenie ludności w Europie	-wymienia kilka czynników rozmieszczenia ludności w Europie; -wskazuje na mapie przykłady najgęściej i najrzadziej zaludnionych obszarów w Europie.	-wyjaśnia różnicę pomiędzy całkowitą liczbą ludności a gęstością zaludnienia; -na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności wybranych obszarów w Europie.	-na podstawie danych porównuje gęstość zaludnienia krajów europejskich; -wymienia kraje o największej liczbie ludności w Europie.	-na przykładach wyjaśnia wpływ poszczególnych czynników na rozmieszczenie ludności w Europie; -wymienia przykłady europejskich krajów o wyjątkowo niskiej i wyjątkowo wysokiej gęstości zaludnienia.	-na podstawie własnej wiedzy opisuje i wyjaśnia rozmieszczenie ludności w Europie.

24	Przyczyny i skutki starzenia się ludności	-wyjaśnia czym jest starzenie się ludności; -wymienia przykładowe skutki starzenia się ludności.	-na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby i odsetka osób w zaawansowanym wieku w Europie; -podaje podstawowe przyczyny starzenia się ludności.	-opisuje społeczno-kulturowe przyczyny starzenia się ludności w Europie; -opisuje zmiany w przewidywanej długości życia ludności w Europie.	-wykazuje związek pomiędzy zmieniającą się rolą i pozycją społeczną kobiet a zmianami rozrodczości; -opisuje wyzwania ekonomiczne i społeczne przed którymi stoją kraje europejskie w związku z postępującym starzeniem się ludności.	-na podstawie własnej wiedzy opisuje i wyjaśnia główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie; -ocenia możliwe kroki mające na celu złagodzenie skutków starzenia się ludności w Europie.
25	Migracje w Europie	-wymienia niektóre przyczyny migracji w Europie; -na podstawie danych określa zmiany w zaludnieniu Unii Europejskiej wywołane migracjami.	-wyjaśnia pojęcia migracji, imigracji i emigracji; -podaje przykłady oddziaływania imigracji na ludność i gospodarkę kraju przyjmującego migrantów.	-wyjaśnia pojęcie uchodźstwa; -podaje przykłady czynników mogących prowadzić do przymusowej migracji i uchodźstwa.	-rozdziela czynniki migracji występujące w miejscu pochodzenia i miejscu docelowym migrantów; -dyskutuje na temat pozytywnych i negatywnych skutków migracji w wymiarze społeczno-kulturowym i gospodarczym.	-na podstawie własnej wiedzy przedstawia społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji na obszarze Europy; -wykazuje się świadomością dotyczącą wpływu charakteru migracji na jej skutki.
26	Wielkie miasta Europy – Londyn i Paryż	-wymienia podstawowe cechy wielkich metropolii (np. duża liczba ludności, wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy); -podaje przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża.	-wyjaśnia pojęcie aglomeracji; -wyjaśnia przyczyny obecnego rozwoju Londynu i Paryża; -na podstawie ilustracji porównuje centra i przedmieścia Londynu i Paryża.	-na podstawie mapy porównuje położenie i kierunki rozwoju przestrzennego Londynu i Paryża; -wyjaśnia znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu wielkich metropolii.	-podaje przykłady cech różniących Londyn i Paryż; -wymienia i ocenia pozytywne i negatywne aspekty zamieszkiwania w wielkiej metropolii.	-na podstawie własnej wiedzy określa podobieństwa i różnice między wielkimi miastami Europy: Londynem i Paryżem; -podaje wybrane cechy demograficzne ludności Londynu i Paryża.
27	Nowoczesny przemysł i usługi w gospodarce Francji	-podaje przykłady nowoczesnych gałęzi przemysłowych rozwiniętych we Francji; -podaje przykłady nowoczesnych usług rozwiniętych we Francji.	-na podstawie diagramu opisuje strukturę zatrudnienia w trzech głównych sektorach gospodarczych we Francji; -podaje przykłady produktów przemysłowych, które Francja eksportuje do innych krajów.	-wyjaśnia pojęcia usług i przemysłu; -wymienia cechy nowoczesnego przemysłu na przykładzie przemysłu francuskiego; -wyjaśnia znaczenie wydajności pracy w nowoczesnej gospodarce.	-charakteryzuje wybrane gałęzie przemysłu działającego we Francji (np. przemysł energetyczny); -charakteryzuje wybrane rodzaje nowoczesnych usług działających we Francji (np. usługi transportowe).	-posługując się przykładami przedstawia znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług w gospodarce Francji; -na podstawie własnej wiedzy opisuje strukturę zatrudnienia w trzech głównych sektorach gospodarczych we Francji.
28	Przemiany przemysłu Niemiec	-podaje przykłady przemian, które przeszedł przemysł Nadrenii Północnej-Westfalii; -na podstawie wykresu opisuje zmiany liczby kopalń i górników w Niemczech w drugiej połowie XX wieku.	-określa znaczenie przemysłu dla pozycji niemieckiej gospodarki na świecie; -podaje przykłady gałęzi przemysłowych rozwijanych w Nadrenii Północnej-Westfalii w XIX wieku oraz obecnie.	-wykazuje związek pomiędzy działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych a unowocześnianiem przemysłu; -podaje przykłady wyzwań, przed którymi obecnie staje przemysł Niemiec.	-wyjaśnia przyczyny zmian poziomu bezrobocia w Nadrenii Północnej-Westfalii w czasie trwania restrukturyzacji przemysłu; -dyskutuje na temat wyzwań, przed którymi staje przemysł Niemiec obecnie.	-charakteryzuje przemiany w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii Północnej-Westfalii; -prognozuje możliwe kierunki zmian w przemyśle Niemiec w kontekście konieczności ochrony klimatu.

29	Atrakcje turystyczne Czech i Słowacji	-podaje przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; -nazywa i wskazuje na mapie Karpaty, Tatry, Sudety i Karkonosze.	-na podstawie mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Czech i Słowacji; -na podstawie ilustracji opisuje krajobrazy spotykane w Czechach i w Słowacji.	-podaje nazwy stolic Czech i Słowacji; -wskazuje na mapie położenie wybranych atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; -prezentuje atrakcje turystyczne Pragi	-nazywa i opisuje atrakcje turystyczne Czech i Słowacji związane z występowaniem formacji skalnych; -wymienia nazwy zamków lub pałaców stanowiących atrakcje turystyczne Czech i Słowacji.	-przedstawia przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji; -planuje wycieczkę do Czech i Słowacji uwzględniając określone walory przyrodnicze i kulturowe.
30	Walory przyrodnicze i kulturowe Litwy i Białorusi. Współczesne problemy Ukrainy	-podaje przykłady walorów przyrodniczych Litwy i Białorusi; -podaje przykłady walorów kulturowych Litwy i Białorusi.-na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Ukrainy; -podaje przykłady trudności z jakimi Ukraina mierzyła się po uzyskaniu niepodległości w 1991 roku.	-na podstawie mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Litwy i Białorusi; -na podstawie ilustracji opisuje krajobrazy spotykane w Litwie i Białorusi.-podaje nazwę stolicy Ukrainy; -wymienia przykłady przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły w Ukrainie po uzyskaniu niepodległości w 1991 roku; -podaje przyczyny wyludniania się Ukrainy przed rosyjską napaścią.	-podaje nazwy stolic Litwy i Białorusi; -charakteryzuje walory kulturowe Mińska i Wilna; -wskazuje na mapie położenie wybranych atrakcji turystycznych Litwy i Białorusi.-wyjaśnia przyczyny protestów społecznych wybuchających w Ukrainie przed rosyjską napaścią; -wyjaśnia na czym polega korupcja; -wyjaśnia pojęcie aneksji terytoriów.	-podaje przykłady walorów kulturowych Litwy i Białorusi związanych z polskim dziedzictwem kulturowym; -wyjaśnia dlaczego w Litwie i Białorusi spotyka się wiele obiektów związanych z polskim dziedzictwem kulturowym -opisuje społeczne i gospodarcze skutki napaści Rosji na Ukrainę; -dyskutuje na temat wpływu korupcji na działanie państwa i codzienne życie mieszkańców.	-przedstawia wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego Litwy i Białorusi; -planuje wycieczkę do Litwy i Białorusi uwzględniając określone walory przyrodnicze i kulturowe.na podstawie własnej wiedzy opisuje problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; -prezentuje samodzielnie pozyskane informacje na temat aktualnej sytuacji w Ukrainie.
31	Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji	-na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Rosji; -podaje przykłady różnic w warunkach przyrodniczych panujących w różnych częściach Rosji.	-na podstawie klimatogramów charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych częściach Rosji; -na podstawie mapy opisuje zasoby surowców mineralnych Rosji.	-na podstawie klimatogramów porównuje warunki klimatyczne w różnych częściach Rosji; -wyjaśnia przyczyny dużego zróżnicowania środowiska przyrodniczego Rosji.	-na przykładzie obwodu królewieckiego wyjaśnia pojęcie eksklawy; -charakteryzuje środowisko przyrodnicze Syberii; -porównuje wielkość terytorium Rosji do wielkości terytorium Polski.	-wykazuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji; -wykazuje związek między warunkami środowiska przyrodniczego a rozmieszczeniem ludności w Rosji.
32	Relacje Polski z sąsiadami	-wskazuje na mapie i nazywa państwa sąsiadujące z Polską; -podaje przykłady działań realizowanych przez Polskę wspólnie z sąsiednimi krajami.	-uzasadnia konieczność utrzymywania dobrych stosunków z sąsiednimi krajami; -wymienia przykłady trudnych wydarzeń z przeszłości, które mają wpływ na współczesne relacje Polski z niektórymi sąsiednimi krajami.	-charakteryzuje wzajemne relacje Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą; -opisuje korzyści płynące ze współpracy Polski z sąsiednimi państwami - członkami NATO i UE.	-charakteryzuje relacje Polski z Rosją i Białorusią; -wyjaśnia pojęcia wojny hybrydowej i wojny informacyjnej.	-charakteryzuje relacje Polski z krajami sąsiadującymi; -dyskutuje na temat różnic w relacjach pomiędzy państwami a wzajemnymi relacjami mieszkańców Polski i krajów sąsiednich.